

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

R ante J

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97861](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97861)

scribit in montanis rbeoz radicib⁹ nascit. q⁹ ppli Uero-
 na Comiq⁹ vltq⁹ p⁹uenerit. Rbetia regio europ⁹ e. que vt
 lib. ii. prolo. refert ab occafu limites habet monte adulam z
 fontes Danubij z Rbeni ab ortu lycii fluuii q⁹ in danubiu⁹
 erit. z rbetiaz a vindelicia diuidit. A feptentrione Danubiu⁹.
 A meridie alpiibus terminat fupra gallia ci falpinā. poft rbe
 tia versus orientē fequit vindelicia cui nozicū adgreit. Eno
 tū fluuiū oziētē quiddā eā bauariā appellant.
 Rbetoz. latine ozator. q⁹q⁹ differat q⁹ ozator fit q⁹ i iudicijs z cō
 ditionib⁹ cās agit. Rbetoz q⁹ rbetozicen p⁹ntef. Declamator q⁹
 aut docēdi alios aut exercēdi fe gratia fictā cām agit. vt i ve
 ris poftea caufis poffit ozare. Aliq⁹ tū rbetoz ponit pro oza
 toze. rbetozica. ozatozia. Rbetozicus modo p⁹ rbetoze modo
 p⁹ ozatoze fumit. rbetozicoz. aris. rbetoz moze loquoz. Die
 ro. contra belui. rbetozicati fumus: z in moze declamatozoz
 paululum latifimus. Rbetoziofo. as. rbetozice loquoz.
 Rheuma. latine. latine eruptio fiue fluxus of. a p⁹eo fluo. Am-
 bo. lib. hera. Dicas fi a fcedētes videas rheuma q⁹o daz esse
 ita p⁹nt. flutuoz iter fecit p⁹ p⁹ntidē i eunū portū Clio
 lento ipetu pfluētes. vnde z pituita dicitur. quem fluat.
 Rhinoceron. ontis. z rhinoceros. ontis. aial quadrupes hñs in
 nare vñū cornū. vt ait plyn⁹ genit⁹ hñs elephāto cornū
 ad faya limato preparat fe pugne i dimicacione alui mari-
 me petēs quā fcit fuis icitib⁹ p⁹ viā esse. Solin⁹ dicit repādū
 esse. id est recurū ei⁹ cornū. z attritū cautibus i mucronē ex
 citare pugnare cū elephātib⁹ longitudine parē: breuiorē cru
 rib⁹ p⁹anfanias affirmat rhinocerota duo hēre cornua alte
 rū figni magnitudine ex narib⁹ extās. alterū q⁹ fupne eru
 pit equū q⁹ dē. fz validiffimū. Dic fagacē z prudētē vix na
 sum rhinocerotis hēre dicimus. Mar. Juuenesq⁹ fenefq⁹ z
 pueri nafuz rhinocerotis hñt. Lōpoftū nomē a p⁹iv. p⁹ivoz
 q⁹o nafum fignē z rēpaz cornū. Donif z p⁹ quodā vase oleū
 guttatim fundēte lauātib⁹ fe i balneis. Mar. geflanit frōte
 mō me iuuēz rhinocerota me putabis plēo gutto. A rhinocē
 ron fit adiectiuū. rhinocerot⁹. a. um. vt cornua rhinocerotia.
 Rhodos latine rofa. Inde cynozodos z rododaphne. Et rho
 doz nomē vrbis vt inqt⁹ Stra. fup oziētali p⁹mōtozio fira. oi
 eta q⁹ capulo rofe illic iuēto fit edificata. Ea portūb⁹ olim z
 vrbis. z m⁹gnib⁹ z reliq⁹ oznamētis tātope ceteras fupant. vt
 nulla putaref q⁹lis legū p⁹ftātia z naualis reptia adeo valu
 it vt ānos multos maris iperio potiref. z pirataz latrocinia
 fufulerit. Quo ē noie dicta ē ifula i q⁹ ea vrbis ē quaz Ply.
 Lyciq⁹ z p⁹mā cicladū fcribit esse venietib⁹ ab oziēte. Hec in
 ifula. nonigētoz ac viginti ftadioz ambitu p⁹ iter afiaticas i
 fulas tertia. Nā lebus. z cypus maiores hñt. p⁹us Opbiu
 fa dicta ē oēdie Staclia poftea Telchin. eo q⁹ Telchines i
 fula icolerēt quos nōnulli maleficos. alij i primos artifices
 fuiffe tradūt q⁹ eris z ferri fabricā iueniffe ofit. Sūt q⁹ hāc ifu
 lam carpatbio mari assignant vt ex lucilliano vfu itelligi fz.
 Rhodos carpatū i pelagus fe iclinat aptū. foli fagra ē. q⁹ pu
 elle noie rhodiē amoz capt⁹ rhodū ab ea noiauit. vt Diodo.
 li. vi. refert. Nā vt folin⁹ auctor ē nunq⁹ ita celū nabilū ē. vt
 in fole rhodos nō fit. Zurū rhodi pluiſſe ob felicitatē in fule
 recinit pindarus: vbi ftudia liberaliū artū z i primis ozato
 riq⁹ facultatis flouerūt. In ea fuit admirādē magnitudinis
 coloffus. a quo poftea rhodij appellati funt coloffenfes ad
 quos apte eplam fcripfit. i ea ē vrbis opulentiffima lydus
 ex qua cares ftatuarius q⁹ coloffum extruxit. a rhodus funt
 adiectiua rhodius z rhodiēfis. z rhodiacus.
 Rhodinum. oleum e roffis quod rofaceum noftri nuncupauē
 runt. rhodinam vnguentum quod fit oleo rofaceo.
 Rhododendris. frutex. quem z rhododaphnez noiant folio fi
 mille amygdalē fed maiori pinguiorēz femine patent. licet
 poal. ov. teal. eual. p⁹oc. i. rofa z arbor.
 Rhodanus. pe. cor. fluui⁹ gallie a rhoda rhodioz oppido: vt ait
 ply. lib. iij. Diero. in cōmēto eplē ad galathas. rhodani rho
 dioz coloni locauerūt. vñ amnis rhodanus nomē accepit.
 adeo magni curfus est: vt vix adnerfa poffit nauigari aqua.
 Serūt hūc annē ex alpiibus oziri q⁹ italiam z gallia diuidūt

nō longe a fontib⁹ rbeni z danubij. Serf p⁹lemanū lacum z
 verlus occidentē p⁹ galliam fluens Ararim fufcipit. Inde ad
 meridie ouerfus z ifarā ozuētāq⁹ fufcipiēs apud heracleaz
 vno hofzio: z paulo vltorius duob⁹ alijs in mare thyrrenū
 irrūpit. De hoc Amb. lib. hera. Rhodan⁹ rapido zcitus cur
 fu thyrreni equozis freta fcidit i quo nō mediocre ferf nauī
 gātū piculū: oū iter femaris fluct⁹. z amnis fluēta dēcēnūt.
 Rhodope mons thracie: a rhodope thracū regina vbi feputa
 est cuius p⁹ma cor. Quid. Qua p⁹ vmbrozuz rhodope glacia
 lis ad hemū. At rhodope p⁹ noie p⁹prio meretricis thracie q⁹
 ply. lib. xxxvi. fcribit feciffe q⁹ftu fuo pyramidem laudatiffi
 mā: z ofernā fuiffe q⁹ fopi fabularū p⁹bi. prima p⁹ducitur. Hāc
 ē rhodopin. declinatōis tertie vocāt vt ntūf fit rhodopia.
 idis. A rhodope fit adiectiuū rhodopeius. a. um.
 Rhodogune: fuit filia Darij que poft moztē viri nutrice que il
 li fedas nuptias fua dēbat occidit.
 Rhetus cum oe. diph. Vide in dictione rhetus.
 Rhoice mulieres q⁹ vultū rheumatifmo. i. fluctōib⁹ laborāt.
 Rhoitō. a grecis of vinū q⁹ e granis maloz punicoz exp⁹mit.
 Rhombus greca vox ē fignēz figurā quadratā solidā: cui late
 ra oia funt eq⁹lia: anguli vō obliq⁹ tetra pleuros. i. q⁹ttioz late
 rū hoc mō. Dic fi in terrā lactef voluit ad fititudinē fere cy
 lindri. Utebant eo malefice mulieres ad deducēdā lunam
 tozis filis cofecto. Quid. Quid tozo concitat rhombolicia
 Mar. que nūc theffalico lunā deducere rhombo. p⁹oper.
 Deficiūt magico fozi fub carmine rhombi. Est z rhomb⁹ p⁹
 fcis gen⁹. June. icidit adriatici fpatium admirabile rhombi
 ante domū veneris. Itē rhombus ē tozquez fiue machinū
 la illa qua vertēdo mulieres tramam ad lanitium nent.
 Rhomphea: gen⁹ gladij Val. flac. lib. vi. equaq⁹ nec ferro bre
 uioz nec romphea ligno.
 Rboria: regio feptentrionalis quā polloni z farmatē fuaz esse
 dicunt.
 Rboxolani populi feythici vltra danubiu⁹. quos quidam rhu
 tenos esse putant.
 Rbuteni: populi gallie aquitanice vt iquit ply. contermini nar
 bonēfis p⁹uincie de quibus Luc. lib. i. foluuntur flani lon
 ga ftatione rbuteni.
 Rhyntō. tarēt⁹ nugatoz viliffim⁹ i agēdis fcepue fabulis.
 Rhytion. vafis gen⁹ lunari fpecie. Mar. in rhytio poteris p⁹
 be lauare pedes.
 Rhyparographus: fozdidarum reruz pictoz. fic. n. cognomina
 tus fuit p⁹ reicus pictoz excellens quidē: fed qui tonftrinas
 ac futrinās a fellos opofonta aliaq⁹ huiufmodi humilia fe
 cutus est. Nam p⁹uza p⁹ov greci fozdidarum dicunt.
 Rhythmus: latine numerus. Quinū. lib. ix. de infti. funt numeri
 rhythmi q⁹ neq⁹ finē habēt certū nec vllā in ozextu varietatē:
 fed quae ceperūt fublatoe ad pofitionē vltq⁹ dēcurrūt.
 R ante J

Rica. quadratū veftimētū fimbriatū z purpureum quo p⁹ pal
 lolo vrebatur flaminice. Est z veli genus quo mulieres ca
 pita tegūt. Dicitur a ritu vt Var. auctor est q⁹ romano ritu
 facrificia femine cū faciūt capita tegūt. Duius diminutiuz
 est ricula: q⁹ pro fudario ponitur.
 Ricinus: genus veftis q⁹ z ricinius of a reiciēdo. Sefus. Ri
 cinū ē omne veftimētū quadratū. Est z ricinus genus cucu
 meris. z vermīs. canes acruis atq⁹ boues infefans. Var. q⁹
 dā nucibus grecis in aqua tritis perungunt cutuloz aures:
 q⁹ ricini folet h⁹ hoc vnguine nō fis v⁹ fus eas erulcerare. Ab
 huius aialis fimilitudine ricin⁹ of herba iftar arboz quaz
 Diafozides arbozofum fruticē vocat fimilē ficui fed mino
 rem folia fimilia platano fed maiora lenia z nigroza ex qua
 expamitur oleum cizynium.
 Ric⁹. us. z ricinū. nō folū biatiū fignificat vñ vba exēt fz pare
 illa circa ipfum biatū. q⁹ in boie ridēte vel alio modo oe toz
 quente lineis q⁹ b⁹ fudaz eminat vt maxime funt labia. Lac.
 fic. ozis quozq⁹ fpēs z rictus ex transfer fo patefactus quam
 vtilio z quā oēzē fit enarrari nō pōt. putat z rictus esse fi

gura i ore ad tps aliquo mo scra vel pdicta sel inuerva vel
 extesa q paulopost reditura fit i nale forma. Et e cois taz h
 luisqna hoib. Doza. Ergo no satis e risu deducere rictum.
 Lucre. lib. v. Mollosum mollia dicta pmu uros nudatia
 dentes. aliquando accipitur. pro rostro vnde nonnulli a gre
 cis deductum volunt apud quos pi vxoç rostrum dicitur.
Rideo. es. risi. sum. sine casu costruif fm costuetudine Hel. lib. i.
 Rex qñ annu etate desperet risit. aliqñ sigt igtuz esse. Virg.
 Dirtaq; rideti colocalia fundet achanto. cu aut actiu baby
 sigt derideo. Lac. li. i. Si qñ aut accepta sapietia deposuerit
 erroze pfecto ridebit ipeitas boium pene demetiū. Pui? co
 posta sunt. Arrideo. qd est alicuius gram placide. rideo ap
 plaudo r letitia animi ridedo ostedo. Quidi. Arrisit paries
 adueniete oca. Ter. Arrides oibus corrideo simul rideo.
 Hier. in Gene. Quicq; audierit corridebit mihi. Derideo
 deludo. coteno r cu irrisione ac contēptu rideo. plau. in anl.
 Neq; edepol ego te derisus venio: neq; derideo neq; dignū
 arbitroz irrideo. idem quod derideo. Ter. in ecy. prolo. Ne
 eum circūuentum inique iniqui irrideant. Obideo. subz
 deo parum seu latenter rideo. omnia habent pe. pro.
Ridiculum. significat sermonem risum excitantem. Li. lib. de
 oza. sepe etiam sentētiōse ridicula dicitur. Plau. in sti. Me
 meum obteturum ridiculis meis. Vnc Hel. formauit cōpo
 situm. De ridiculum. Ut vel ipsa re q ita dicebat opprobra
 re aduersariis r p facetas ostētaret faceret eos deridiculus.
 q proinde cello formam crimini darent.
Ridiculus dicitur qui alijs risui est r de quo alij rident Jure.
 nilbz infelix paupertas durius in se: quā q ridiculos hoies
 facit. interdum significat eum qui alios ridere facit. Plau. in
 sti. Uides ridiculos nibili fieri. Li. L. Sicinius homo impu
 rus sed admodum ridiculus. Sic dicimus iocos ridiculos.
 Plau. in sti. iocos ridiculos vndo age licemini.
Ridiculare idē qd ridiculus Plau. in sti. Mitte ridicularia. i.
 deceptiones que derisionē ptebent seu que risu dignē sunt.
Ridice pedamenta vinearū que e quercu si iunipero solēt fie
 ri optima. sicut Clar. li. i. dore. rus. docet Col. lib. v. Dic an?
 nodum vebemētem palum aut ridicam desiderat.
Rigo. as. madefacio. adaquo. Hier. in paulo. Talea eo loquen
 te lōgenus viator verberatim facie lachrymis rigabat quas
 magnitudo lēgitie iudices cordis effuderat. Huius composi
 tuz est. Frigo. as. de quo alibi.
Riguus. a. um. qd rigatur: seu qd rigari facile pōt. Col. li. ij. de
 prato loquens. Eius inquit aduertimus duo genera quo
 rū alterū est siccanem: alterū rignum. Siccanem q rigari
 nunq; aut facile nō pōt itelligo riguus qd facile.
Rigor mō sumif. p frigore: mō p duricie. Virg. Et ferri rigor.
Rigidus. a. um. idē qd frigidus. Virg. Tellurē borea rigidam
 spirāte moueri. Aliqñ ponit. p duro vnde rigidus hō dicit
 asper. r rigiditas aspitās. Aliqñ p erecto qd nō nisi ex duric
 cie accidit. Idē tum rigiditas motare cacumina quercus. Ri
 geo. es. qui. frigeo a quo rigesco frigesco. p trāslationē rige
 scere capif pro indurari vel erectū seu scū esse: qñ que frū
 gent bozēt r durefcūt. Li. li. i. tus. ceteras partes icultas qd
 aut frigore rigeāt aut vrantur caloze. Virg. li. ij. Se. Aeraq;
 dissiliūt vulgo vestesq; rige fcūt. Ser. Durant vt frāgi potū
 us q; scindi posse videant. Huius cōposita sunt. Dirigeo a
 quo dirigesco. Obzigeo. obzigesco. qd ē tor? frigore sboz. r q
 si iduresco r rigidus fio. Col. lib. v. cōpescit hārido cū obzi
 guit biberno frigore. Seneca. Ita mēbra frigore obziguērit
 vt feminecē putarem? Hier. li. ij. R. Ipse stetit r pcussit pbi
 listeos donec deficeret man? eius r obzigesceret cū gladio.
Rima fissura r ppzē rime dicitur erigūe distantiē tabularum
 in iuncturis. Cū tractum vt est oēs fissurē rimē dicant: r ri
 mas agere findi. Huius diminutiuum est rimula. Hiero. per
 translationem dixit. Si tenui cuius vis dilectionis rimula
 continuus insidiator diabolus intuitum vales insigere.
Rimosus. a. um. quod est rimis plenum. Col. li. i. Quicquid in
 serioze mox apposueris fissum erit rimosumq;
Rimos. aris. r Rimo. as. fm puz. diligēter quero scrutoz r qñ

rimulas quasq; pquiro. Tractū a rimbis q glādes rimantur
 de rimis terrarū. i. fissuris. Virg. li. i. Se. Dulcibus i stagnis
 rimant pata cay stri. i. pascent in pratis r cibū p oēs rimas
 terre pquirunt interdū rimari ē scindere. r qñ in rimas age
 re. Idē ergo egre rāstris terrā rimantur iterdum expleri: vt
 apud eundē rimaturq; oculis habitatz sub alto pectore.
Ringo. is. ri. rictuz. qd r ringoz dī significat os torquoz qd ca
 nes faciūt pū latraturi sunt vel cū ex ira in rugas deducunt
 os. Hinc ringi p irasci indignari adlatrare pulsare iuicari
 murmurare ponit. Ter. in phoz. cū ille r cura r sūptu ablu
 mis dū tibi fit qd placeat ille ringif: turides: si vomis. Mul
 tum ringif ociosa virtus. Dicit aut ringi a narium tortura.
 Nam pēi v naris dicitur vt fit ringi quasi narem agi. id est
 torqueri. Hinc rictuz. us. r rictum de quo supra.
Ripa: extremitas terre dicta q aqñ agitatōe rūpaf. Et ppzē ē
 aquarū currētū littus ea pars quā alluit mare. pōt ē lacūz
 r stagnozū esse que maris imaginem habent.
Riparia auis q in ripis habitat. ply. li. xxx. Multo tñ effiacis
 sine ripariarū pulli: ita vocat in riparū cauis nidificantes.
Rippe siue ripel sineb montes arcadię. quā addimus quotiens
 ripbeos montes scyrbie significamus. Virg. Quilq; ripas le
 tulumq; tenent atq; arua celene.
Riphei montes scyrbici a. p. rānz vt quidā putant. i. a ventoz
 ppzēto iactu. Virg. li. iij. Se. Sene effrena virum ripbeo tū
 dicitur euro. Nam. p. rānz ēo grece flo. significat. Cū r riphei
 cum b in prima scribitur. Ripbeos populos Ripbaab sil
 us Homer. instituit quos a scripbeos nominauit vt scribit
 Josephus. lib. i.
Risens vt inquit Do. cista est ex pelle contacta. ser. vero ait esse
 senefram paruam in pariete. Ter. in beau. Abi cistellaz do
 mo affer cum monumentis vbi sita est in riselo.
Ritus. us. mos. r approbata consuetudo quā omnes rataz ha
 bent dicitur etiam rites. is. Sta. lib. xi. the. Hei mihi pimitū
 is ararum r rite nefasto.
Rite aduerbiuz a rito verbo fm puz. r significat recte: qz nihil
 traditur ritibus quod non rectum esse credatur. vel vt inqt
 Var. qz quod sit rite id ratum r rectum est.
Rito. as. a. rto. is. oeducitur. Linius composita sunt irrito: pro
 uoco r prozito.
Riuus a pēo fluo. locus depressus per longitudinē aque cur
 rentis. hinc deriuo. as. r coriuo. as. quod proprie de butis
 dicitur cum potandi gratia ad eundem riuum conueniunt.
 huius diminutiuum est riuulus: partus riuus.
Riuales r coziuales dicuntur emali de mulierib? quāsi vni
 amozē deriuantes. Ter. i beau. Militi ego riuale recipien
 dū cōgo. Translatio vel a bestijs que sitiētes cū ex eodē ri
 nulo hantū petunt. plūz se iuicē dicitant. Vel are rustica.
 Nā riuales dñr ij quozū agros riuus aliq; disterninat. q i
 certitudine r mutatione crebra cur sus. lites sepe iter eos su
 scitat. Et. Ulp. Riuales q p eūdē riuum aquam dñcūt inter
 quos sepe ptenio est de aque vsu. Itē riuales dñr qui in ri
 uis habitāt. Col. li. it. Datur camarus r riuialis aecula: vel
 si qua sunt icremētū parū fluuiozum animalia.
Riuallitas dicta ē emulatio illa inter amafios. Riuinus. idem
 quod riuialis. plau. in sti. Ledit noctē filius riuinus amens
 ob raptam mulierem.
Rixa: nomē fictitiū a ringēdo qd est canū. qñ irritantur. hinc
 rixosus. a. um. contentiosus. Sestus. Rictus rixē rixosē riu
 gitor dicit vident. qz in diuer sum rupanē: Siazq; sint recto.
Rixoz. aris. iurgoz contendo.

R ante D

Robur. siue roboz. ppzio spēe qrcus ē durissime ēt. p trāslatio
 nem sumitur p animi fortitudine q q durat aduersus pi
 ctula capif r p corpzōis firmitate aduersus oēs difficultates
 firmiter obnitit. Demū oim rez firmitatē duricieq; robur
 dicitur. Col. li. ij. Dō. p riuus exite natū fit nunq; robur acci
 pere manifestuz ē. Unde Ser. dicit oē quod forte est: robur
 vocamus. Virg. lib. vii. Aeternaq; ferri roboza.
 Robozens